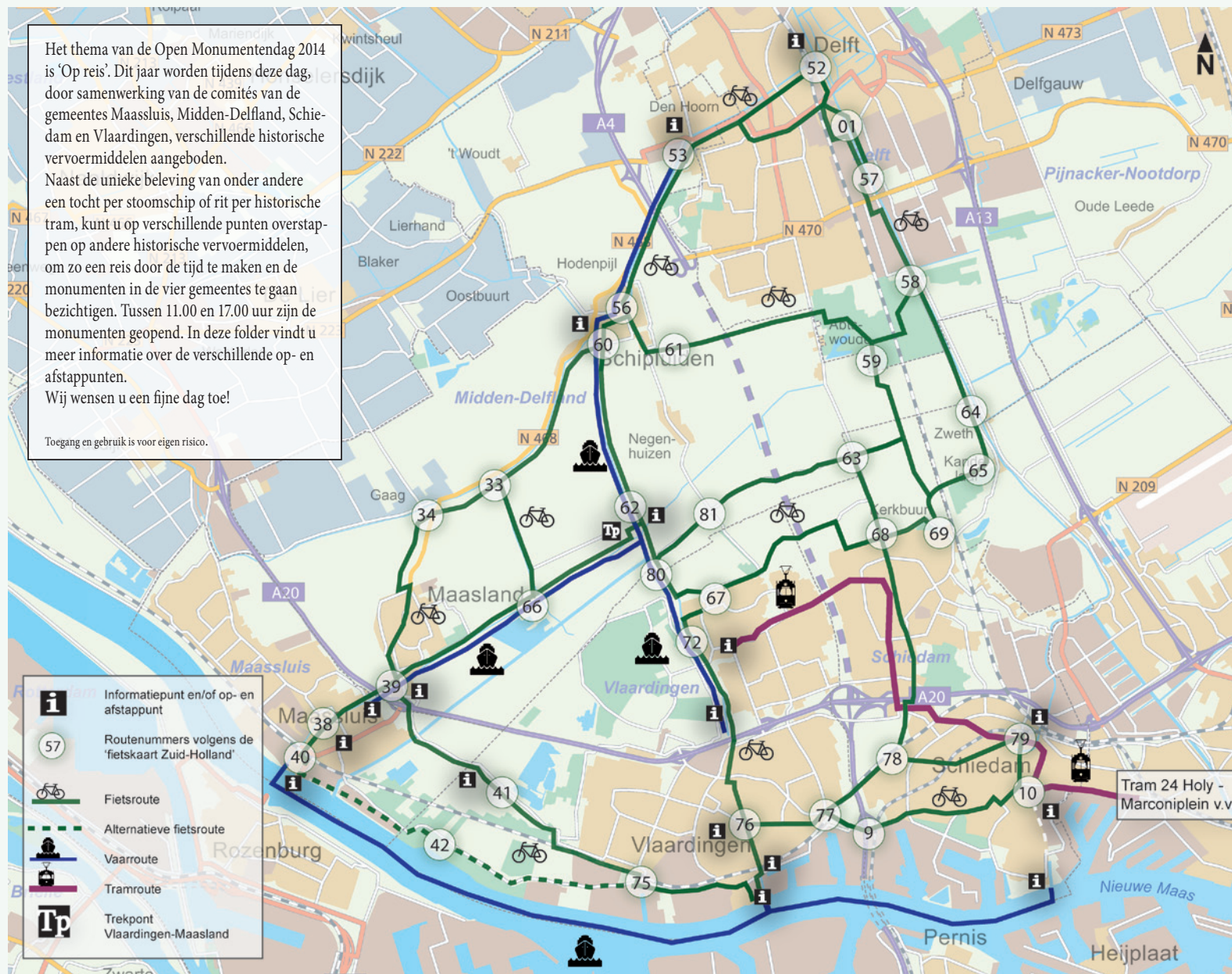

Het thema van de Open Monumentendag 2014 is 'Op reis'. Dit jaar worden tijdens deze dag, door samenwerking van de comités van de gemeentes Maassluis, Midden-Delfland, Schiedam en Vlaardingen, verschillende historische vervoermiddelen aangeboden.

Naast de unieke beleving van onder andere een tocht per stoomschip of rit per historische tram, kunt u op verschillende punten overstappen op andere historische vervoermiddelen, om zo een reis door de tijd te maken en de monumenten in de vier gemeentes te gaan bezichtigen. Tussen 11.00 en 17.00 uur zijn de monumenten geopend. In deze folder vindt u meer informatie over de verschillende op- en afstappunten.

Wij wensen u een fijne dag toe!

Toegang en gebruik is voor eigen risico.

Wandelen, fietsen en varen langs historische routes

Op reis

Vanuit Maassluis, Maasland, Schipluiden, Den Hoorn, Schiedam en Vlaardingen

open
MONUMENTENDAG

13 september 2014

Samenstelling en ontwerp: Frits van Ooststroom
Met medewerking van: Wout den Breems, Jan Brouwer, Guido de Bruijn, Lisanne van den Bulk, Gerard Hoogerwaard, Han van der Horst, Harm Jan Luth, Geert Medema, Silva Siahian, Emma de Zanger
Lay-out & druk: Stout Grafische Dienstverlening
Sponsors:

Fonds Schiedam Vlaardingen e.o.

Maassluis

♦ **Burgemeester Van der Lelykade, Maassluis** (aan het ponton; fietsknooppunt 40). Vaarverbinding naar Schiedam en Vlaardingen v.v.; historische schepen ter bezichtiging.

Al in de veertiende eeuw bestond er een veerdienst van Maassluis – toen nog Maeslantsluys – naar Den Briel. De veerman Jan Pietersz. Coppelstock is bekend om zijn rol bij de innamen van Den Briel door de geuzen in 1572. In de gevel van het huis Hoogstraat 17 – waar Coppelstock regelmatig zou hebben overnacht – zit een gevelsteen met een afbeelding van een ‘hengst’, het type vaartuig dat destijds als veerboot werd gebruikt.

♦ **Museum Maassluis** (Zuidijk 16, Maassluis, nabij fietsknooppunt 38). Vertrekpunt historische wandelingen.

De collectie van het Museum Maassluis is een boeiend samengaan van moderne kunst en de historie van Maassluis. Voor wat betreft het laatste wordt nauw samengewerkt met de Historische Vereniging Maassluis, die haar onderkomen in het museum heeft. In 2014 viert Maassluis officieel 400 jaar onafhankelijkheid, maar heeft een veel oudere historie die in de veertiende eeuw begint met de bouw van sluisen in de Maasdijk.

♦ **Schuurkerk** (parkeerterrein naast de Schuurkerk, aan de PC Hooftlaan en dwars langs de Zuidvliet). Op de parkeerplaats zijn oldtimers te bezichtigen.

Tegenwoordig is de Schuurkerk goed te zien. Dat was anders toen de kerk in 1787 gebouwd werd. De calvinisten hadden grote moeite met de herkegen vrijheid van de katholieken om eigen kerkgebouwen te stichten. De schuurkerk werd achter de pastorie (Zuidvliet 97) gebouwd en was vanaf de straat niet te zien. De kerk werd tot 1967 gebruikt voor de rooms-katholieke eredienst. Daarna werd het een theater.

♦ **Maaslandse Poort / Wippersmolen** (Wipperskade 1, Maassluis; nabij fietsknooppunt 39). Vaarverbinding naar Oude Veiling v.v.

De Wippersmolen werd in 1726 gebouwd. In 1926 werd het binnenwerk weggehaald om plaats te maken voor een motor. De molenwieken draaien sindsdien alleen nog voor de sier. In 1938 dreigde de molen gesloopt te worden maar na een inzamelingsactie kon er gerestaureerd worden. Sinds 1990 is de molen, met het molenaarshuisje uit 1898, eigendom van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Midden-Delfland

♦ **Oude Veiling** (Oude Veiling 1, Maasland; fietsknooppunt 39). Vaarverbinding naar Vlaardingse Schouw en Wippersmolen v.v.; fietsroute naar Zuidbuurt. Trekschuit vertrekt bij Trekkaad 1 (zie website www.mdmw.nl).

De Oude Veiling dateert van 1916. De plaats aan de Noordvliet was gekozen omdat deze gemakkelijk over water bereikbaar was. De veilingsschuiten konden het gebouw binnenvaren. Al sedert 1646 passeerde hier de trekschuit tussen Maassluis en Delft. In Maassluis werd afgemeerd aan de Veerstraat. In Delft eindigde de tocht bij de Buitenwatersloot. Zo'n reisje van 13,5 km duurde ongeveer twee uur en kostte vier stuivers.

♦ **Vlaardingse Schouw / Vlietzicht** (Vlaardingsekaad 59, Schipluiden; fietsknooppunt 80). Vaarverbinding naar Polderpoort, Oude Veiling en Paviljoen 't Middelpunt v.v. Trekschuit naar Paviljoen 't Middelpunt.

Aan het einde van de Noordvliet werd het trekpaard met een schouw, een boot met een platte bodem, over de vaart gezet. Deze plek heette wel het Vlaardingse Schouw. Hier werd omstreeks 1650 een herberg gebouwd die het Rechthuis werd genoemd omdat hier de vroede vaders van het ambacht Zouteveen vergaderden en rechtspraken.

♦ **Paviljoen 't Middelpunt** (Dorpsstraat 54, Schipluiden; fietsknooppunt 56). Vaarverbinding naar Vlaardingse Schouw v.v. Trekschuit naar Den Hoorn. In museum Het Tramstation is een expositie over de trekvaart.

Tegenover Paviljoen 't Middelpunt maakt het trekpad langs de Vlaardingse Vaart een scherpe bocht. Er staan hier twee rolpalen. Door deze palen werd, als het paard al de bocht om was, de lijn van de trekschuit uit de kant gehouden zodat de schuit niet tegen de oever werd getrokken. Bij de Paardenbrug stak het trekpaard de Gaag over en vervolgde zijn weg aan de noordkant van het water.

♦ **Den Hoorn** (Tramkade, fietsknooppunt 53). Vaarverbinding met trekschuit naar Paviljoen 't Middelpunt.

Tussen de Tanthofkade en de Dijkhoornseweg lag mogelijk in de vijftiende eeuw al een dam (tot 1602). Schepen werden hier met behulp van een windas over getrokken. Er stond een kapel en vanaf de zestiende eeuw een herberg. Later was de herberg ook het rechthuis van het ambacht Hodenpijl. Dit kruispunt vormt nog steeds het horeciplein van Den Hoorn.

gemeente
Schiedam

Schiedam

♦ **'t Hoofd** (Maasboulevard, Schiedam). Vaarverbinding met Vlaardingen en Maassluis v.v.

Omstreeks 1320 werd in het riviertje de Schie een Dam gelegd. Naast de Dam kwam een spuisluis om het overtollige binnenwater te lozen. Voor de scheepvaart werd een overtoom gemaakt, weer later een schutsluis. Door voortdurende aanslibbing van het ‘buitenland’ moest de haven steeds worden uitgediept en verlengd. Zo ontstonden de Lange Haven, de Buitenhaven (met Buitensluis) en de Voorhaven. Met als bekroning 't Hoofd.

♦ **Buitenhavenweg** (fietsknooppunt 10). Langs de Buitenhaven is mobiel erfgoed te bezichtigen.

Van oudsher was Schiedam een belangrijke vissershaven. Toen de haringvisserij in de zeventiende eeuw terugliep, werden veel vissersboten omgebouwd voor de vrachtaart. Het transport van graan werd belangrijk voor de stad waar de jeneverindustrie opkwam. Gerst, rogge en maïs waren de basisgrondstoffen bij de bereiding van het geestrijk vocht. In het Jenevermuseum (Lange Haven 74-76) wordt nog volgens de oude methode jenever gestookt. De Noletmolen aan de Buitenhaven – uiterlijk een moutmolen, maar in feite een windturbine – herinnert samen met de andere vijf molens aan de bloeitijd van de jeneverindustrie.

♦ **Station Schiedam Centrum** (Overschiestraat; fietsknooppunt 79). Halte historische tram Marconiplein-Vlaardingen Holy v.v.

In 1847 werd het station Schiedam in gebruik genomen, toen onderdeel van de nieuwe lijn Den Haag-Delft-Rotterdam. In 1891 volgde de lijn Schiedam-Maassluis. In Schiedam zelf werd in 1902 door de Schiedamsche Tramweg Maatschappij een paardentram (op rails) in gebruik genomen die van het station via de Koemarkt naar het Hoofd liep. Door o.a. het toenemend gebruik van de fiets werd de lijn in 1918 wegens ernstige exploitatiekortoren opgeheven.

♦ **Kethel-Kerkbuurt** (Schiedam-Kethel; fietsknooppunten 68 en 69).

Het oude ambacht Kethel had zijn kerk in de historische dorpskern. Na de Reformatie moest het katholieke volksdeel elders zijn heil zoeken. Een eind buiten het dorp werd daartoe in een boerderij een schuurkerk ingericht. In 1888 werd tegenover de plaats van de schuurkerk de Sint-Jacobuskerk gebouwd, in een neoromaanse stijl. Architect was Adrianus Blijks. Kethel werd in 1941 bij Schiedam gevoegd.

Gemeente Vlaardingen

Vlaardingen

♦ **Westerhoofd** (Maasboulevard, Vlaardingen). Vaarverbinding met Schiedam en Maassluis v.v.; halte historische bus.

Een bekende zondagse wandeling voor Vlaardingse was die van 't Oft naar 't Oofd, oftewel van het Hof(park) naar het (haven)hoofd, langs de Oude Haven. Het Hof is sedert 1830 een openbaar park. Vanaf het Hoofd heeft men een magnifiek zicht op de passerende scheepvaart op de Nieuwe Maas en op de industrie aan de overzijde. Hier zag men vroeger de haringloggers uitvaren en terugkeren van hun zeereizen.

♦ **Kroepoekfabriek** (Koningin Wilhelminahaven Zuidwestzijde 2a, Vlaardingen). Halte historische bus en toeristentreinje.

Poppodium De Kroepoekfabriek is sinds 2011 gevestigd in een pakhuis uit 1903. Oorspronkelijk werden daar geoliede goederen opgeslagen. Later was er een kroepoekfabriek in gevestigd. De Koningin Wilhelminahaven werd tussen 1895 en 1904 aangelegd om een oplossing te bieden voor het nijpende tekort aan ruimte in de Oude Haven. De Vlaardingse haringloggersvloot was in die tijd de grootste van Nederland.

♦ **Markt** (Markt 11, Vlaardingen; fietsknooppunt 76). In het Oude Stadhuis is een tentoonstelling over oude vervoermiddelen. In de Oude Lijnbaan is een boekenmarkt. Halte historische bus en toeristentreinje.

Het plein rond de kerk was oudtijds de plaats waar markt werd gehouden. Tegenwoordig wordt de wekelijkse markt op het Veerplein gehouden. De naam herinnert aan het veer oftewel de trekschuit die hier vanaf 1654 een geregelde dienst onderhield op Delft. De trekschuit kon toen nog doorvaren via de Biersloot en de Waal tot achter het stadhuis. Later kwam de veerschuit niet verder dan het Delftveer, waar nu het politiebureau is.

♦ **Polderpoort** (Watersportweg 11, Vlaardingen). Vaarverbinding met Vlaardingse Schouw v.v.; halte historische bus; bij De Kulk (Watersportweg 38) overstap op historische tram naar Schiedam.

Het sportcentrum (en restaurant) Polderpoort ligt op de grens van de Broekpolder en de Holierhoekse Polder. De Broekpolder verloor eind jaren vijftig van de vorige eeuw zijn agrarische bestemming en werd in de daaropvolgende twee decennia opgespoten met slib, afkomstig uit de Rotterdamse havens. Het slib bleek verontreinigd en de geplande woningbouw ging niet door. Nu is de Broekpolder een aantrekkelijk recreatiegebied met een geheel eigen karakter.